

favne, at man havde taget Administrationen af Kompagnierne fra Kompagnicheferne og ikke gjort dem ansvarlige derfor, som alene kunne være det. Saaledes talte jeg i Rigsraadet, men nubagefter siger jeg: Rigsraadet har givet det nuværende Princip Medhold, og jeg har talt for døde Dren, men nu forsvare jeg dem, der ikke have præsteret det, man ventede af dem, thi de have ikke været ledede dertil, hverken Overkommandoen eller Soldaterne eller de nærmest kommanderende Officerer. Naar man taler om Lidelser, Hæren har udstaet, skal jeg ikke slaae Noget af derpaa; men naar man siger om Klagerne i det Hele, at her er Lidelser, som der ikke er Mage til, saa maa man, for at kunne sige dette, kun vide Lidt om, hvad der foregaaer i Krig; det maae vi lægge Mærke til, at ville vi styrke vore Soldaters Mod og ville vi skaffe det tilveie, som maaskee er fuldt saa nødvendig som Mod, nemlig Sammenhold, Disciplin og Orden, saa skal man saa lidt som muligt gjøre sig til Organ for enkelte Klagemaal. Modtager man en Klage fra en saadan Side, at man kan antage, at den er begrundet, saa søie man den ind i et Memorandum og sende den til Krigsministeriet for at faae den undersøgt, men at træde frem her paa Torvet og sige: „jeg kjender et Brev, hvori der klages over dette og hiint“, har ikke Andet at betyde end at ruinere hele Disciplinen. Soldaterne have i den Retning ikke Andet at gjøre end at gaae til deres Foresatte og klage, og at klage paa anden Haand her, betyder ikke Andet end at faae fremsat her tomme og skraldende Ord, der ikke føre til nogen Afgjørelse. Dette er ikke Maaden til at skaffe den fornødne Underkastelse tilveie, især hos en Armee, hvor der er saa mange Elementer tilstede, der kun i kort Tid have lært Disciplinens Nødvendighed. Vor Armee med alle dens gode Egenstaber lider af den Feil, som Armeer af den Art maae lide af, at der ikke kan være synderlig Erfaring hos de lavere Befalingsmænd. Nu lide vi under denne Mangel, og jeg mener nu, som tidligere, at det er en Feil, at vi have skabt vor Kommandoklasse af en egen Folkekasse, istedetfor at ibetmindste Halvdelen burde have været valgt blandt den tjenstgjørende Underofficersklasse. Nu maa man lide derunder,

men man tør ikke klage derover, og man skal ikke fremdrage det. Virkelige ved at tage imod de uerfarne Mænds Vidnesbyrd. Skriv tilbage og sig, at de skulle gaae til Obersten og Kapitainen og fortælle om deres Lidelser, saa at disse kunne see, om de ere tilstede; men i hvert Fald skal man ikke gjøre sig til Talerør, thi Klagerne betyde ikke andet, end at Vedkommende ere komne til Selverkjendelse af, hvad de have overvundet ved at overslaae disse Besværigheder. De tre Fjerdedele af saadanne Klager indeholde til Syvende og Sidst ikke Andet end den Betragtning: „Jeg er en Helvedes Karl, siden jeg sidder her og ikke er omkommen af Alt, hvad jeg har lidt.“ Dette kan man tilgive og kan ikke have Noget derimod, men derfor skal man ikke komme her og føre Klage, hvor Vedkommende ikke kunne forsvare sig; thi hvorledes kan man forlange, at Konseilspræsidenten skal vide Bested her om Dampstibene i Aarhus og Administrationens Detail overhovedet i den hele Bestyrelse af Økonomi- væsenet. Men saa har dette ikke Noget her at gjøre, thi her veed Ingen Bested derom; og at det ærede Medlem ikke heller veed nogen Bested derom, skal jeg strax vise. Det, som det skulde synes, at det ærede Medlem just skulde vide Bested om, er, hvorledes man kunde vente at faae billige Priser ved Licitationer, og nu fører han Klage over, at der skulde være givet saa kort Varfel fra den sjeneste Intendanturs Side for at skaffe Havre tilstede i Bogenfse. Men maa jeg spørge det ærede Medlem, naar den sjeneste Intendantur blev oprettet? Thi før der var en sjenest Intendantur, kunde den dog ikke udgive sit Licitationsforslag; og naar fremkom den Nødvendighed at have et vist Antal Tdr. Havre i Bogenfse? Den er fremkommen tildeels som Følge af Dannevirkstillingsens Opgivelse. Hvorfor er der overhovedet engang kommet saa vrang Opfattelser af samtlige Forhold, og hvorledes er der kommet en saadan spredt og ufuldstændig Ordning af dem? Det er kommet, fordi vi Alle, Krigsbestyrelsen inklusive, have været i en fordømmelig Illusion, fordømmelig, fordi den simpleste sunde Fornuft vilde sige, at en Stilling paa 11 Miles Længde var uholdbar og var en Daarskab fra den Dag af, den blev